

Mēbeļu galdnieka profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – mēbeļu galdnieks.
2. Profesijas kods – 7422 16.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

- mēbeļu galdnieks ir kokapstrādes speciālists, kas izgatavo, montē un uzstāda objektā dažāda veida un konstrukciju mēbeles, tai skaitā, masīvas koksnes un koka plātņu mēbeles, karkasa un mīkstās mēbeles, kā arī veic mēbeļu remonta un atjaunošanas darbus. Mēbeļu galdnieks patstāvīgi plāno un organizē darba uzdevumu izpildi, ievēro produkcijas ražošanas tehnoloģiskos nosacījumus, operāciju secību, nodrošina iekārtu, tehnoloģisko līniju un instrumentu darbspēju, ievēro darba un vides aizsardzības prasības. Nepieciešamības gadījumā sadarbojas ar klientu – pieņem pasūtījumu, konsultē, izstrādā skici, sagatavo tāmi un nodod darbu klientam. Mēbeļu galdnieks pārsvarā strādā galdniecības darbnīcās, kokapstrādes un mēbeļu ražošanas uzņēmumos, kā arī uz vietas objektos.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja pieņemt un novērtēt izejvielas un materiālus – novērtēt izejvielu un materiālu kvalitātes atbilstību izstrādājuma izgatavošanai.
2. Spēja pēc mutiskā apraksta izgatavot izstrādājuma skici.

3. Spēja lasīt un izprast tehnisko dokumentāciju, rasējumus, tehnoloģiskās kartes, instrukcijas un citu darba dokumentāciju, pielietot iegūto informāciju darba procesā.

4. Spēja veikt koksnes un tās materiālu līmēšanas, finierēšanas un detaļu aplīstēšanas darbus.

5. Spēja pareizi izvēlēties darbam nepieciešamās pozīcijas tipa darbmašīnas, strādāt ar kombinētajām un universālajām darbmašīnām.

6. Spēja izgatavot, montēt un uzstādīt objektā dažāda veida un konstrukciju mēbeles (masīvas koksnes un koka plātņu mēbeles, karkasa un mīkstās mēbeles) un citus kokizstrādājumus, kā arī veikt vienkāršus mēbeļu remonta un atjaunošanas darbus.

7. Spēja veikt kokapstrādes darbmašīnu un tehnoloģisko līniju apkopi.

8. Spēja veikt kokizstrādājumu apdari pareizi izvēloties darbam nepieciešamos apdares darbu un restaurācijas darbu instrumentus.

9. Spēja izgatavot mēbeļu dekoratīvos elementus izvēloties atbilstošus instrumentus.

10. Spēja strādāt ar kontroles un mērinstrumentiem, noteikt izejmateriāla, gatavās produkcijas un iepakojuma materiālu atbilstību kvalitātes un tehniskajiem prasībām.

11. Spēja uzkrāt un analizēt informāciju par tehnoloģiskās līnijas vai atsevišķu mašīnu darbu, lai savlaicīgi atklātu un novērstu novirzes tehnoloģiskā procesā, nepieļaut nekvalitatīvas produkcijas izlaidi, radoši risināt problēmu novēršanu.

12. Spēja zināt un prast pielietot darba aizsardzības noteikumus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības noteikumu prasības darba vietā un strādājot pie kokapstrādes darbmašīnām vai tehnoloģiskajām līnijām, pielietot drošus darba paņēmienus.

13. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības.

14. Spēja strādāt ar vienkāršām kravas pacelšanas un pārvietošanas ierīcēm, apkalpojot tehnoloģiskās līnijas vai darbmašīnas.

15. Spēja noformēt saražotai produkcijai dokumentāciju un veikt saražotās produkcijas sagatavošanu nosūtīšanai klientiem vai glabāšanai noliktavā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast mēbeļu konstrukciju un citu koka izstrādājumu rasējumus.
2. Veikt koka izstrādājumu detalizāciju, sastādīt specifikāciju.
3. Izgatavot izstrādājuma skici.
4. Izgatavot dažādas konstrukcijas masīvas koksnes un koksnes plātņu mēbeles un šo mēbeļu dekoratīvos elementus.
5. Izgatavot vienkāršus tapsētus mēbeļu u.c izstrādājumu elementus.
6. Veikt mēbeļu un citu kokizstrādājumu remonta un atjaunošanas darbus.
7. Izvēlēties montāžas paņēmienus un veikt montāžas darbus, t.sk. objektos.
8. Veikt līmēšanas un finierēšanas darbus, izmantojot dažādas līmes un līmēšanas ierīces; noteikt līmsavienojuma kvalitāti.
9. Izvēlēties materiālus darbam un racionāli tos izmantot.
10. Apstrādāt koksni ar darbarīkiem un elektriskajiem rokas instrumentiem.
11. Sagatavot darbam iekārtas, instrumentus, palīgierīces un pārbaudīt to atbilstību darba un vides aizsardzības prasībām.
12. Veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar darbmašīnām (ripzāģmašīnām, lentzāģmašīnām, garenfrēzmašīnām, frēzmašīnām, urbšanas mašīnām, urbšanas – dobšanas mašīnām, slīpmašīnām, virpošanas un citām darbmašīnām).

13. Veikt sagatavošanas darbus, kas saistīti ar darbmašīnu un iekārtu ekspluatāciju: (izvēlēties atbilstošu griezējinstrumentus, novērtēt griezējinstrumentu kvalitāti, kopt un uzglabāt griezējinstrumentus, uzturēt darba kārtībā kokapstrādes darbmašīnas, iestatīt griezējinstrumentus, uzstādīt un regulēt aizsargierīces, palīgierīces vai citu tehnoloģisko aprīkojumu).

14. Veikt koka izstrādājumu ķīmisko aizsardzību un mēbeļu apdari ar rokas instrumentiem (otām, rullīšiem) un smidzināšanas metodi.

15. Strādāt darba grupā, plānot savu un darba grupas darbu.

16. Orientēties sava darba plānošanā un darba organizācijā.

17. Sastādīt izstrādājumu kalkulācijas.

18. Sadarboties ar klientu.

19. Organizēt savu darba vietu un veikt darbus atbilstoši darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasībām.

20. Veikt pirmās palīdzības pasākumus nelaimes gadījumos.

5. profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. makro – un mikroekonomikas pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. fizikas pamati;

2.2. materiālu mācība;

2.3. ķīmijas pamati;

2.4. elektrotehnikas pamati;

2.5. datoru lietošana;

2.6. kokapstrādē lietotās programmvadības darbmašīnas un tehnoloģiskās līnijas.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. koksnes makroskopiskā uzbūve un stumbra griezumi;
- 3.2. fizikālās, mehāniskās īpašības un tehnoloģiskās īpašības;
- 3.3. koksnes vainas;
- 3.4. zāģmateriāli un sagataves;
- 3.5. plātņu materiāli;
- 3.6. līmes un apdares materiāli;
- 3.7. jaunie perspektīvie materiāli;
- 3.8. koksnes apstrādes pamati;
- 3.9. kokapstrādes darbmašīnas un instrumenti;
- 3.10. kokapstrādes tehnoloģija;
- 3.11. līmes, līmēšanas un finierēšanas tehnoloģija;
- 3.12. koksnes izstrādājumu aizsardzības un apdares materiāli, aizsardzības un apdares tehnoloģija;
- 3.13. kokapstrādes darbmašīnu un griezējinstrumentu zinības;
- 3.14. kokapstrādes atlikumu pārstrāde;
- 3.15. kokizstrādājumu un mēbeļu konstrukcijas;
- 3.16. tehniskie mērījumi, pielaides un sēžas;
- 3.17. rasēšana, rasējumu lasīšana;
- 3.18. komercdarbība;
- 3.19. darba aizsardzība (t.sk., drošība, darba likumdošana un tiesības);
- 3.20. matemātisku aprēķinu veikšana (laukuma, tilpuma, daudzuma, % aprēķināšana);
- 3.21. elementārās zināšanas ķīmijā (šķīdinātāji, atšķaidītāji, līmvielas, cietinātāji; izpratne par žūšanas, cietēšanas un reaģēšanas procesiem);
- 3.22. dažādu sistēmu mērvienību (masas, laukuma, tilpuma, ģeometrisko izmēru, ātruma, apgriezīnu, temperatūras) izpratne, lasīšana un pielietošana;
- 3.23. izpratne elementārā fizikā (kustība, pretestība, adhēzija, kohēzija, elektrība);
- 3.24. vienkārši ar kokapstrādi saistīti termini, simboli svešvalodā (angļu, vācu);
- 3.25. latviešu valoda;
- 3.26. saskarsme.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Pieņemt un novērtēt izejvielas un materiālus.	1.1.novērtēt izejvielu un materiālu (zāģmateriāli, plātņu materiāli, lobītais un drāztais finieris, līmes, lakas, slīplentes, abrazīvie materiāli u.c.) kvalitātes atbilstību piegādātāja sertifikātam un specifikācijai; 1.2.pārbaudīt izejvielu kvalitātes atbilstību tehnoloģiskā procesa prasībām; veikt mērījumus, fiksēt un novērtēt rezultātus; 1.3.ievērot izejvielu un materiālu pieņemšanas un uzglabāšanas procesa kvalitātes vadības sistēmas procedūras un instrukcijas.
2. Veikt koksnes un koksnes materiālu mehānisko apstrādi.	2.1.veikt koksnes un koksnes materiālu zāģēšanas darbus ar ripzāģmašīnām, formātzāģmašīnām un lentzāģmašīnām; 2.2.veikt kokmateriālu sagatavju apstrādi ar taisnošanas, biezumapstrādes un četrpusīgās garenfrēzēšanas darbmašīnām; 2.3.veikt sagatavju frēzēšanu ar frēzmašīnām ar augšējo un apakšējo vārpstu novietojumu un citām frēzmašīnām; 2.4.izveidot urbumus atbilstoši darba uzdevumam, ar vienvārpstu vai daudzvārpstu urbšanas mašīnām; 2.5.izveidot tapu u.c. dobumus sagatavēs ar urbšanas, urbšanas – dobšanas u.c. darbmašīnām; 2.6.veikt virpošanas darbus uz virpošanas mašīnām; 2.7.veikt sagatavju un kopsavilkuma vienību slīpēšanu uz lentas, diska, veltņu, kombinētajām u.c. slīpmašīnām; 2.8.izmantojot darba uzdevumu izpildē kokapstrādes darba rīkus un palīginstrumentus; 2.9.izmantojot darba uzdevumu izpildē elektriskos rokas instrumentus un mobili – stacionārās iekārtas; 2.10.pielietojot nepieciešamos individuālos darba aizsardzības līdzekļus un iekārtu aizsargierīces.

3. Veikt koksnes un koksnes materiālu līmēšanas, finierēšanas un detaļu aplīstēšanas darbus.	3.1.veikt līmējamo elementu un līmes sagatavošanas darbus; 3.2.līmēt kokmateriālus, sagataves un detaļas izmantojot līmspīles, līmspiedes, blokspiedes u.c.; 3.3. līmēt masīva koka plātnes izmantojot līmspīles un rāmju spiedes u.c.; 3.4.sagatavot drāzto finieri un finierēt koksnes materiālus blokspiedēs, aukstās un karstās hidrauliskās presēs un vakuumierīcēs; 3.5.aplīmēt vairogtipa detaļu maliņas ar masīva koka, drāztā finiera, PHV maliņu materiāliem, pielietojot līmspīles, speciālas darbmašīnas un ierīces; 3.6.veikt līmēšanas darbus, remontējot un restaurējot mēbeļu un citus kokizstrādājumus.
4. Veikt koka izstrādājumu un mēbeļu izgatavošanas darbus.	4.1.veikt izstrādājuma izgatavošanai nepieciešamo izejmateriālu aprēķināšanu, izvērtēšanas un sagatavošanas darbus; 4.2.izpildīt nepieciešamos mērījumus ar kokapstrādes nozarē lietojamiem mērinstrumentiem; 4.3.veikt sagatavju un detaļu izgatavošanai nepieciešamos aizzīmējumus; 4.4.veikt nepieciešamos mašīnapstrādes un galdniecības darbus.
5. Veikt vienkāršu tapsēto elementu izgatavošanas darbus.	5.1.izvērtēt kokmateriālus matraču, krēslu sēžu, muguriņu rāmju u.c. vienkāršu elementu izgatavošanai; 5.2.izgatavot mīksto elementu pamatnes; 5.3.sagatavot tapsēšanas darbiem nepieciešamos materiālus; 5.4.veikt mīksto un pusmīksto mēbeļu detaļu tapsēšanas darbus.

6. Izgatavot mēbeļu dekoratīvos elementus.	6.1.sagatavot darbam nepieciešamos instrumentus; 6.2.noteikt izejmateriālu piemērotību kokgriezumu, virpojumu un intarsijas darbu izpildei; 6.3.izveidot dažādu veidu ornamentus intarsijas tehnikā; 6.4.veikt kokgriezumus ar aizgriešanas, izgriešanas, loka griešanas un līnijgriešanas paņēmieniem; 6.5.veikt dažādu profilu detaļu virpošanu; 6.6.izvērtēt iegūto mēbeļu elementu kvalitāti un novērst defektus.
7. Veikt kokizstrādājumu ķīmiskās aizsardzības darbus un apdares darbus ar smidzināšanas pistolēm, otām vai rullīšiem.	7.1.sagatavot darbam instrumentus vai iekārtas; 7.2.izvērtēt aizsardzības un apdares materiālu derīgumu; sagatavot darba šķīdumu; 7.3.veikt koksnes ķīmiskās aizsardzības pasākumus un/ vai izstrādājumu apdares darbus; 7.4.izvērtēt kvalitāti un novērst defektus (ja iespējams); 7.5.izvērtēt nepieciešamos darba un vides aizsardzības pasākumus un pielietot individuālās aizsardzības līdzekļus.
8. Izpildīt ar darbmašīnu un iekārtu ekspluatāciju saistītus uzdevumus.	8.1.izpildīt uzdevumus, kas saistīti ar iekārtu vai darbmašīnu sagatavošanu konkrētu uzdevumu veikšanai; 8.2.veikt griezējinstrumentu, slīpmateriālu komplektēšanas un sagatavošanas darbus; uzstādīt griezējinstrumentus; 8.3.novērot darbmašīnas darbu; pārbaudīt bremzēšanas sistēmas; kontrolēt mēriekārtu rādījumus; 8.4.pārbaudīt iekārtu un darbmašīnu atbilstību darba aizsardzības prasībām.
9. Nodrošināt darba kvalitāti.	9.1.ievērot detaļu un izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģiskās prasības; 9.2.kontrolēt izmēru atbilstību rasējumam; 9.3.novērtēt detaļu virsmas apstrādes un apdares klājuma kvalitāti.

10. Izmantot ražošanas procesā nepieciešamo dokumentāciju.	10.1. izprast izstrādājumu, kopsalikuma vienību un detaļu rasējumus; 10.2. aprēķināt izgatavojamo detaļu skaitu un tam nepieciešamos materiālus, furnitūru; 10.3. sastādīt piegriešanas kartes; 10.4. izmantot tehnoloģisko dokumentāciju, aizpildīt izstrādājuma dokumentāciju.
11. Ievērot darba likumdošanu, izpildīt darba un vides aizsardzības prasības.	11.1. pirms darba uzsākšanas pārbaudīt darbmašīnas, iekārtas un instrumentu atbilstību darba aizsardzības prasībām un ievērot šīs prasības darba laikā; 11.2. sniegt pirmās palīdzības pasākumus; 11.3. prasmīgi rīkoties ugunsgrēka izcelšanās gadījumā; 11.4. ievērot vides aizsardzības prasības.
12. Pieņemt pasūtījumus, saskaņot priekšlikumus, izgatavot izstrādājumu un nodot darbu klientam.	12.1. izstrādāt priekšlikuma skices un piedāvāt ieteicamos materiālus, pamatot tos; 12.2. sastādīt un saskaņot kalkulāciju; 12.3. izgatavot izstrādājumu; 12.4. nodot darbu klientam; nepieciešamības gadījumā uzstādīt to klienta norādītajā vietā.

Mēbeļu galdnieka profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Maija Grīnberģe – Rīgas Pārdaugavas profesionālā vidusskola, pedagogs;
 Juris Emsiņš – Rīgas Tehniskās universitāte, Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte, praktiskais docents.
 Jānis Mārciņš – Biedrība "Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācija", izpilddirektors.
 Māris Avotiņš – SIA Zemgales tehnoloģiskais centrs, direktors.

Mēbeļu galdnieka profesijas standarta eksperti:

- Andris Plezers – Biedrība "Asociācija "Latvijas Mēbeles"", izpilddirektors.